

تأسیس
مأموریان
مأموریان: هارند ماموریان: امیر

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԲ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԻԶՄԻՐ	80	40 20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ	80	40 20
ԱՐՄԱՍՍԱՆ	25	13 30

Համակարգող Կարգի խմբագր. «ԴԱՇԻՆԲ»
Մամուրյան Տպարան — Բզմիր
Rédaction du journal Arménien «TACHINK»
Imp. Mamourian — Smyrne

Հի հրատարակումը ձեռագրերի և փոխադրումների

10 ՓԱՐԱ

Ամսագրերը 42 խմբում

Մամուրյանի գրասենյակը առթիվ մեր
բանձման ամսագրերի, որոնք իրեն չեն
վերաբերում, ինչ էլ եղած այդ ուսանող
թիվների դիմաց, ինչ կը կարծէ ինքզինք
ըլլալ աղ ուսանողներին, իբրև ան-
բնակ, կարգադրող, գործադրող մար-
մին մը, ինչ իբրև վարչական կարգադ-
րող, ինչ իբրև հպատակի գործիք մը, համա-
րադարձ ինչ համարադրող, վարիչ ինչ հը
պատակ վարժ. բանական կարգադրու-
թիվները, Այս ինչ որ պէտք է ճշգրիտ

Իսկ այս ինչ ու ուղիղ չէին ճշգրիտ
Այսօր քննություն չեն ուղիղ եղեր, Հայա-
վաճառ ինչ վարիչ ալ չափերը կ'ստեղծե-
րանում ալ զայն չենք անոնք բանը, կամ
միայն օր ելին հրամայել Աստուծոյ, ինչ
հոգիներ, Տեսչութեան, կամ Աստուծոյ
կան կազմին ինչ մենք կ'ազգենք որ եր-
կինքի աստղերը վար առնէին և իրենց
տրամադրութեամբ, այն աստիճան ինչ ընդուն-
է, Ուր կ'առնէին ինչ մեր ուսանողները, Ուր-
կէ իրենց այս չիտի ու չի վիճակին ըմ-
բռնումը, Դեռ չառն կանոն չէ իրենց
համար առնէ բան վարիչ ուղիղ, չառ-
ն կանոնաւոր տրամադրութեամբ, Գործնա-
կան դասով մը պէտք չէ՞ ճշգրիտ իրենց
զինքնը

Ուղիղ քննությունները ըլլալուն կամ
ըլլալուն վրայ չէ, ալ անոր վրայ ինչ
աշակերտութիւնը կ'ազգէ չիտի իր գոյու-
թիւնը և մանաւանդ կ'ազգէ արտադրու-
թիւնը ալ աշակերտի եղանակով մը որ հա-
ւաքական կազմակերպութեան ընդուն-
ութիւնը

Այս ճշգրիտ ընդունութեան վրայ
ընդունութեան ամսագրերը մէջ այս օրեր
զայտը մէջ նոր հանրադրութեան, որ կար-
գադարձութեան տեսակետէն քննելով ար-
դարեւ զուրկ գործող մըն է և նոր ապա-
ցոյց մը ինչ մեր աշակերտութիւնը մինչև
ուր կ'ընեն հասնել եղեր երբ իր գիտն-
կը թողուի

Կը խնդրէ և այս առթիւ ճշգրիտներ
կատարել վերջ գրական ապացոյցներ
տրուեցան մեզի ինչ՝ Մեր պետի ուսա-
նողութիւնը այս օրեր կը պատրաստուի
հանրադրութիւն մը ներկայացնել պա-
հանդող ինչ ինքն յոժար չէ հրապարա-
կային քննություն տարու

Ասկէ առաջ յաճ էինք նմանապէս ինչ
Մամուրյանի Աստուծոյ ժողովի մը
մէջ հրապարակային քննություն մասին
նշանակաւ խորհրդակցութիւն մը տեղի ու-
նեցան է և ինքն ու զէմ վիճաբանու-
թիւններ վերջ համ զուրկ գոյացուած է որ
հրապարակային քննություններն աւելորդ
են, Չենք գիտեր ինչ Աստուծոյ ժողով
զուրկ կողմէն այս որոշման գործնական
ընթացք տարու համար վարչական եղա-
նակաւ առ ուր որ անի է գիտեմ եղած
է ինչ ոչ

Հրապարակային քննություն անպա-
տեհութեանց մասին չառն անգամներ գոր-
ուած են արդարեւ և մենք ալ մեր կար-
գին վերապահութեան պիտի չունենայինք
անշուշտ կարծիք յայտնելու, եթէ արդա-
րեւ ուսանողները իրենց ուսուցիչներէն և
մենք առաջ չանցնէին այսօր և համար-
չիլին իրենց կամքը արտայայտող աշա-
կերտական հանրադրութեամբ մը, որ
պատրաստուելու վրայ է եղեր արդէն և
չենք գիտեր ինչ Մամուրյանի պաշտօնէ
ութիւնը ատկէ լուր ունի

Դասադուր ծանօթ պարագայէն վերջ
անհ ուսանողներու կողմէն առնուած երկ-
րորդ և աւելի ծանրակիւն քաղ մըն ալ
որ ներքին չէ, քանի որ վարժարանական
կարգադրութիւնը չի կ'առնար թոյլատրել
որ աշակերտութիւնը այդպիսի առաջ եր-
թայ և զիրքեր բռնել ուղէ այնպիսի կար-
գադրութեանց մէջ որ վարչական են ուղ-
ղակի

Երբէն ի վեր ուսանողութիւնը կը

յաղգնի իր քիմիա խմբի և ուղղակի
կարգադրել ինքզինքը, որոնք իրեն չեն
վերաբերում, ինչ էլ եղած այդ ուսանող
թիվների դիմաց, ինչ կը կարծէ ինքզինք
ըլլալ աղ ուսանողներին, իբրև ան-
բնակ, կարգադրող, գործադրող մար-
մին մը, ինչ իբրև վարչական կարգադ-
րող, ինչ իբրև հպատակի գործիք մը, համա-
րադարձ ինչ համարադրող, վարիչ ինչ հը
պատակ վարժ. բանական կարգադրու-
թիվները, Այս ինչ որ պէտք է ճշգրիտ

Իսկ այս ինչ ու ուղիղ չէին ճշգրիտ
Այսօր քննություն չեն ուղիղ եղեր, Հայա-
վաճառ ինչ վարիչ ալ չափերը կ'ստեղծե-
րանում ալ զայն չենք անոնք բանը, կամ
միայն օր ելին հրամայել Աստուծոյ, ինչ
հոգիներ, Տեսչութեան, կամ Աստուծոյ
կան կազմին ինչ մենք կ'ազգենք որ եր-
կինքի աստղերը վար առնէին և իրենց
տրամադրութեամբ, այն աստիճան ինչ ընդուն-
է, Ուր կ'առնէին ինչ մեր ուսանողները, Ուր-
կէ իրենց այս չիտի ու չի վիճակին ըմ-
բռնումը, Դեռ չառն կանոն չէ իրենց
համար առնէ բան վարիչ ուղիղ, չառ-
ն կանոնաւոր տրամադրութեամբ, Գործնա-
կան դասով մը պէտք չէ՞ ճշգրիտ իրենց
զինքնը

Ուղիղ քննությունները ըլլալուն կամ
ըլլալուն վրայ չէ, ալ անոր վրայ ինչ
աշակերտութիւնը կ'ազգէ չիտի իր գոյու-
թիւնը և մանաւանդ կ'ազգէ արտադրու-
թիւնը ալ աշակերտի եղանակով մը որ հա-
ւաքական կազմակերպութեան ընդուն-
ութիւնը

Այս ճշգրիտ ընդունութեան վրայ
ընդունութեան ամսագրերը մէջ այս օրեր
զայտը մէջ նոր հանրադրութեան, որ կար-
գադարձութեան տեսակետէն քննելով ար-
դարեւ զուրկ գործող մըն է և նոր ապա-
ցոյց մը ինչ մեր աշակերտութիւնը մինչև
ուր կ'ընեն հասնել եղեր երբ իր գիտն-
կը թողուի

Կը խնդրէ և այս առթիւ ճշգրիտներ
կատարել վերջ գրական ապացոյցներ
տրուեցան մեզի ինչ՝ Մեր պետի ուսա-
նողութիւնը այս օրեր կը պատրաստուի
հանրադրութիւն մը ներկայացնել պա-
հանդող ինչ ինքն յոժար չէ հրապարա-
կային քննություն տարու

Ասկէ առաջ յաճ էինք նմանապէս ինչ
Մամուրյանի Աստուծոյ ժողովի մը
մէջ հրապարակային քննություն մասին
նշանակաւ խորհրդակցութիւն մը տեղի ու-
նեցան է և ինքն ու զէմ վիճաբանու-
թիւններ վերջ համ զուրկ գոյացուած է որ
հրապարակային քննություններն աւելորդ
են, Չենք գիտեր ինչ Աստուծոյ ժողով
զուրկ կողմէն այս որոշման գործնական
ընթացք տարու համար վարչական եղա-
նակաւ առ ուր որ անի է գիտեմ եղած
է ինչ ոչ

Հրապարակային քննություն անպա-
տեհութեանց մասին չառն անգամներ գոր-
ուած են արդարեւ և մենք ալ մեր կար-
գին վերապահութեան պիտի չունենայինք
անշուշտ կարծիք յայտնելու, եթէ արդա-
րեւ ուսանողները իրենց ուսուցիչներէն և
մենք առաջ չանցնէին այսօր և համար-
չիլին իրենց կամքը արտայայտող աշա-
կերտական հանրադրութեամբ մը, որ
պատրաստուելու վրայ է եղեր արդէն և
չենք գիտեր ինչ Մամուրյանի պաշտօնէ
ութիւնը ատկէ լուր ունի

Դասադուր ծանօթ պարագայէն վերջ
անհ ուսանողներու կողմէն առնուած երկ-
րորդ և աւելի ծանրակիւն քաղ մըն ալ
որ ներքին չէ, քանի որ վարժարանական
կարգադրութիւնը չի կ'առնար թոյլատրել
որ աշակերտութիւնը այդպիսի առաջ եր-
թայ և զիրքեր բռնել ուղէ այնպիսի կար-
գադրութեանց մէջ որ վարչական են ուղ-
ղակի

Երբէն ի վեր ուսանողութիւնը կը

արդէն թոյլատրութեան ենթակայ,
պիտի սխմի սխմեան ըլլալ կամ բնաւ
չհասկցուելու կամ չառն գէշ հասկե-
հումար . . .

Այս տեսակ լուր մը անհաւատալի կու-
գայ ինչի և ամեն ազատախոհ անհաւա-
նորեւ և տնկարկի կ'երեւի իբրև հակա-
սահմանադրական քաղ մը երկրին թեր-
թերուն զէմ

Եւ ինչո՞ւ այսքան խիստ ըլլալ անոնց
զէմ կարելի՞ բան է կաշկանդելու երեւ
զանոնք, որ կողմն ու դարձնել չեն կր-
նար եղանակաւ թերեւս մը հասնել և բա-
ցաձակապէս անընդունելի կ'ընկառն-
տրուած լուր և չափազանցութիւն մը
կատարութեան ընդդիմադրութեամբ կող-
մէն արձակուած, վարչական կ'ըն-
դալն

Որքան որ կ'հասնում, կատարութե-
թիւնը ու է երկրի մը չունի և չընտր-
ալ ունեւալ թերթերու խիզախ լեզուէն
թիւ՝ որ այդ լեզուն չգործածեք իր ար-
ժանապատուութեան գիտակ թերթ մը
ընդհակառակ կատարութեան թերթն և տի-
րոյ կատարութեան չառն լաւ գիտնել ինչ
իրենց զիրքն չառն աւելի զօրեղ կ'ընա-
նայ, երբ աղ ուս համարձակ թողնել թեր-
թերն, ինչ քննադատելի բան մը չունի
իրենց իրաւունքը

Անուշտ պատկանալ իշխանութիւնը
մտքէն չանցնեք այսպիսի բան մը որ ճիշ-
մարիտ հարուած մը պիտի նշանակէ երկ-
րին մամուլին զէմ ու չպիտի ուղէ մէկ
բառով զայն անզգամարտ մը զարձակու-
նեցնելու և շարժելու անկարող, քանի ու
արդէն այն կաղ է, հաշմատ, կոյր ու
խուլ, չարամիտներու, թիւր կարծի-
քով . . .

ԵՍ

ԿԱՐԳԱԿԱՆ

Հ. Բ. Բ. Միւրյանի
Հ. Բ. Բ. Միւրյանի պաշտօնութեան
թիւն կը քաղնեք հետեւեալ տեղեկութիւն
ները.

* Միւրյանի հիմնական գրամագրու-
թիւն, որ ըստ կանոնագրի աճանքի մէջ է
և ուրիշ գրութիւն կը մնայ մասնաւոր գր-
մագրութեան, հասած է 20,000 և. սակ/վ
պատկանելի գումարին

* Տեւր Պէրդ Սարգիսեան և ի
աղանափայլ կինը վեճած ծնարար Միւր-
յանի նուիրած են 2000 տոգր. ուկ/վ
Այնպէս մէջ ազգագրութեան ձեռնարկներու գոյ
ծածկուել համար, կեղծ, Վարչ. Ժողով
Ատենապետը նամակ մը ուղղելով Տ. Գ
Սարգիսեանի՝ Յանուն Միւրյանի երախ-
տագրութեան յայտնելով խնդրած
միտնադատելի որ հաղորդեն նուիրատու
թիւն պաշտանները, ըստ այնմ կատար-
ուել համար պաշտանական ձեռնարկ
թիւնները

* Կեղծ, Վարչ. Ժողովը որոշած է
աղկապէս վարժարան բանալ քաղաքացի
արաբախոս գիւղերու մէջ, և առնել վա-
րժարան վատանիլ Ազգային Հայրենա-
նկերութեան, Միացեալ վերին հսկող
թիւն տակ Նոր բացուելիք դպրոցներ,
համար տարեկան 100 ոսկի վարկ մը
բացուած է

* Միւրյանի վաճառ մասնաժողովի Ա.
Ատենապետը հետագրած է ինչ՝ Միւրյանի
Վարժարանային չէ. քանի հիմնարկէր Այ
րիլ 23ին կատարուած է վեճ. կուսակա-
լին նախագահութեամբ

* «Մշակ» լրագրի քառասունամեայ
յոթնամեային առթիւ կեղծ, Վարչ. Ժողով
չնորհաւորական նամակ մը զրկած է Նոյն
որեւիտի Յանուն, նախագահին և այն

առթիւ կազմակերպ ֆոնտին համար ևս
500 ֆր. գումար մը նուիրած, Միւրյանի
կողմէ յորեկանի հանդէսին ներկայ պիտի
գտնուի բաժն. Յովհ. Յովհանն, որ
Միացեալ ընկերութեան իբր պատուիրակ
այս նպատակաւ թիֆլիզ պիտի ուղևորի

* Միւրյանի օրը տօնուեցաւ, իր կեղ-
րոնապետին մէջ, բացառիկ չափութեամբ
Այս առթիւ կարգ. Մանախանմը կազ-
մակերպած էր չափ զաշտահանդէս մը, որ
տեղի ունեցաւ Կէզրէի Հողագործական
Յացարարային ընդարձակ շրջափակին
մէջ Աւելի քան երկու հազար ազգային,
ներքին էին հանդիսութեանց, Երեք յա-
րանուանութեանց կրօնական պետերը և
աշխարհական ներկայացուցիչները չընա-
պատուած էին վեճ. Պողոս փայա Նուա-
պարէ և Կեղծ, Վարչ. Ժողովի անդամնե-
րէն, Բացման ճառը, յանուն Կեղծ, Ժո-
ղովի, խոսեցաւ Տ. Վ. Մայլեան, Յե-
րեկային հայրը կազմեցին սթորթի և
մարմնավարի խաղերը (Վրացականներով),
Հայ Մարմնավարի Վիճակին, Միւրյանը —
Տօրք Վիճակին և Գալուստեան վարժա-
րանի աշակերտներուն կողմէ, Մանախ-
պարտէզի սանուհիներու պարն ու համեր-
գը, Միւրյանի երազային ժապաւններով
(ճերմակ, կարմիր, երկնակապույտ), երկու
փոքրիկներու արտասանութիւնը (Վ. Մա-
լեկանի և Գ. Սահակի «Միւրյանի երգե-
ր») նապաստակներու մրցումը՝ օլորդ-
ներու առաջնորդութեամբ

«Առաւ-փա-
խաւ և ընկ » ծիծաղալար զանչիտ մը,
եգիպտահայ կեանքի այժմէն ինքնակերպ
կենդանի, սիրովներու կողմէ ներկայաց-
ուած, թօնաւոր, 175 պարկով, Փայֆ
օքթօթ թի (զաղարի միջոցին թէ), անգլի-
ական զինուորական երաժշտութիւն, ու
վերջապէս անկախող հրապարակութեան-
ներ, Տ. Հովհ. Կարինեանի կողմէ (ժողո-
վարդին խանդավառութիւնը իր գագաթ-
նակէտին հասաւ՝ երբ երազային լույսերու
մէջ չորհրդաց յանկարծ «Կեցցէ՛ Հ. Բ. Բ.
Միւրյան») . . .

Երեկային սկսաւ հացկերպով, որուն
ներկայ գտնուեցան 219 հոգի, յետոյ պա-
րահանդէս ու զարմալ հրապարակութեան,
անգլիական ընտիր օրքսեր մը նուազեց
միջև կէս գիշեր, Այդ օրը կէզրէի ցու-
ցադրալալը կը ներկայացնէր հանդիսա-
ւոր օրերու բացառիկ փայլը, հաւ քիչօք
մը, հոն վրան մը, ասդին բնի մը, ու
ժողովուրդը, մէջ մը քով քովի, խիստ առ-
խիտ, ու պահ մըն ալ ցրուած, հոն ու
հոն, հաճելի ժամանակ մը անցընչ՝ փա-
ռարանելով Միւրյանի և զայ տարեկար
ձին ժողովրդի ըլլալով

Եգիպտոսի զանազան քաղաքներէն
ևս Միւրյանի բազմաթիւ անդամներ
փոխադարձ էին այս դաշտահանդէսին
Ստանալի անդամները տեղեւոյ հետաւորու-
թեան պատճառով, չի կրնալով ներկայ
գտնուիլ, իրենց Մասնաժողովին միջոցաւ
խնդակցութեան հետագիւր մը ուղղած էին
Միւրյանի ընդունուեցաւ նոյնպէս Գ. Կե-
րէի Տեղ, Մասնաժողովին տնտեսիչ ան-
դամներէն Տեւրք Հ. Խանկիսեանի և Տ.
Հանքիսեանի (այս պահուս խորթմը) հե-
տագրը, զոր կ'արժէ նոյնութեամբ ար-
տագրել

«Կը մասնակցեք մեր սիրելի Միւր-
յանի վեցերորդ տարեդարձի հանդէսին,
այնքան ջերմապէս որքան մեր կ'ընեն,
և անոր կը յաղթենք գրեթէ անկեղծ
զայտ մը՝ իր քան ընկալալար որքան իր
հարան և այնքան արգասաւոր որքան
հին Հայաստանի պարտեզները, կեցցէ՛
Միւրյան»

Հանդէսին ծախքերը գրեթէ անմիջա-
քի տոմսերու և թմալալի արդիւնաբեր

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏՈՒՈ - ԹԻՔԱԿԱՆ պատերազմին վրայ հետևեալ կարծիքը կը յայտնէ գերմանական թերթ մը. — Միտիլիի գրաւման մասին խօսեցան Լատվիոյ կողմէ։ Այս մասին ցարդ չստուգեցան ելած լուրերը։ Այս տեսակ գրաւման մը գաղափարը չափաւորապէս է. բայց հաւանական է թուրքիայ այս տեսակ գրաւումը մը սպառնալիք մը նկատելով Տարտուսի նկատմամբ կրկին ցոյց ներդրենք որ անտարակա՛ն նաւերու առջև։ Այս մասին չէզոքներու ու նեցած երկրորդներ հազիւ անհետացած կրկին պիտի երևան գան։

Ինչ որ գիտենք Լատվիոյ քաղաքական նշանակութեան մասին, և այն սկզբունքները քորս իւրացուց ու այն գործերն զորս ի գործ դրաւ՝ զրականապէս իբրեւ աղբիւր կը պահուին։ Երբեք մը անցածէ ետք, մեզի հաւանական կ'երևի, որ Լատվիոյ չարիքի առջև այնպիսի քայլ մը որ կրկին մէջ տեղ դնէ Տարտուսի հարցը։

Պատերազմին տարօրինակ հանգամանքը հնչեցորէն կը բացատրէ ձեռնահաս ու անձնական անձնուր մերթ ընդ մերթ լուրած այն հարցումը. թէ ինչպէ՞ս էարդի պիտի ըլլայ վերջը մը զենք այդ պատերազմին։ Մինչև ցարդ ոչ մէկ առաջարկ չուր ընդհանրապէս թանկացումները հիմ մը դնելու համար։

Կարելի չէ սքողել զեռ չկայ ու է բաւական մը որ կարենայ հաշտեցնել Թուրքիոյ և Լատվիոյ տեսակետները։ Թուրքերը անկարելի կը նկատեն հրաժարիլ Թրիպոլիէն, Լատվիոյ կը խորհին որ կաջողանան անհրաժեշտութիւնը և աղգային արժանապատուութեան զգացումը իրենց թող չտար ետ առնել կցումի հրապարակ։ Երբ տէրութիւններն այս տեսակ անկողնի պայքարի մը մէջ կը գտնուին, յաջողելու միակ յոյսն այն է որ պատերազմողներէն մին իր զինւորական ոյժին միջոցաւ հարկադրէ միւսը տեղի տալու իր յաւակնորդութիւններէն։ Մինչև ցարդ կատարուած զինուորական գործողութիւնները այնքան կարեւոր չէին որ հարկադրէին անոնցմէ միոյն վրայ ներգործելու։ Որչափ մասնական որ այս հիմը գոյութիւնը չպիտի ունենայ, հաշտութեան համար եղած բոլոր ջանքերն նոր կ'աւանդուին հանել զատ ուրիշ բանի չարիքի ծառային։

Եւրոպական տէրութիւններն լաւ կը հասկնան որ խաղաղութիւնը հաստատելու համար իրենց կողմէ լուրջ ձեռնարկ մը իրենց չէզոքութենէն չեղում մը պիտի նշանակէ։ Հետևաբար պէտք է վերապահութեամբ ընդունիլ այն ամեն չնշանակող որոնք մասնակի կողմէ կը տրուին։ Թերեւս ուսման այս տեսակ լուրեր հրատարակելով կը մտածեն թէ կրնան խանգարել տէրութեանց համաձայնութիւնը։

ՄԱԹԱՅԻ մէջ Մ. Զորքիլի, Ասքուրի, Լորտ Բիշէրի տեսակցութիւնը ու Պիզերի անոնց ընկեր այցելութիւնը, կը նկատուին հետևեալ Լատվիոյ - Թուրքական պատերազմին ու Լատվիոյ Միջերկրականի կողմնորոշ գրաւումին։

«Պիզերի» թանկագին մէջ ծախարկող մը որ հետեւեալ խորհրդածութիւններ կ'ընէ Միջերկրականի մէջ տէրութեանց գերակշիռ դիրքին նկատմամբ։

Այն տարիէ որ անգլիական նաւատորմը միջոցաւ հարկադրեց նաւահանգիստներէն մէջ անգլիական գաղափարը ծնունդ առաւ։ Պրանտա և զիւր թողուց իր Մանչի և Ստամբուլի ծովագործներն պաշտպանելու հոգը։ Պրանտայի գրահաւորներու տարմիքը Թուրքիոյ մէջ համախառն է. և Մանչի-Բիշէրիական անուանապէս անոր ձգած է Միջերկրականի գերակշիռութիւնը և Հեղեղատեղի ձախողութեան պաշտպանելու հոգը։

Պրանտայի քաղաքագէտներն և ծովային սպաներն հպարտ են այս վստահութեան։ Բայց Սեզիմի մէջ շին վստահութիւնը այժման մեծ չէ։ Քաղաքական կարգ մը մարդիկ՝ իրենց չափերու պաշտպանութիւնը ստար կ'առաջարկեն թէ մը սպանելու գործիւնը լաւ չեն գտնել։ Կարգ մը ծովային սպաներ կ'իշխեն որ Պրանտայի նաւատորմի գործողութիւնը չէ յաջողութեամբ գլուխ երկելու համար Լատվիոյ-Լատվիական զինուորականութեան մը առջև։ Անոնք որ թեր կ'ենին Միջերկրականի լիւրճը, իրանները չունին։ Պրանտայի լիւր այս պահուստը բարձր է իր հակառակ դրեւումէն հետ քաղաքականութեան քայքայի մը տարիքի խաղաղութեան նաւատորմին քաղաքականութիւնը ինչպէս նաև Լատվիական Պրանտայի առաւելութիւնը պիտի անհետացնեն։

Թէև պէտք է նկատի առնել թէ առաջատարութիւնը նաւորակութեան ժամանակին մէջ չենք, երբ չորս հինգ շարժումներ միջոց մը պէտք էր Բորսումի ձիւրաբաշտը երթալու։ Այժմ այդ հեռաւորութիւնը երեք օրէն կ'աւանդուի։ Լատվիական նաւատորմը միջոց կրնայ քան և չորս ժամէն Մանչի ժամանել կարևորին՝ այդ կայանին թշուարին ձեռքը չիլնարէ։ Լաւ բերդեր ու կարեւոր պահակախումբ մը կարելի կը դարձնեն այս նպատակին հասնիլ։

«Անէնի» մէջ կը կարգաւոր հետեւեալը. — Հողորդի գրաւումը ետք մը քան տաս երեք շաբաթուան 15 000 ֆր. հասցումը յաւանդուած է Հողորդի նկատման անտուկին։

Հողորդի արտադրուած նախորդ թէ ժիւի պաշտօնատարները Թուրքիոյ միւս տիր Զէրի և Հիմաի նախկին Կուսակալ Բաթիկ Էֆենտիները իրենց փափագին համաձայն, Փարիզ դիւանագետ։

Նոյնպէս Հողորդի արտադրուած Տիւրքիներու պետերն Եմհես Էլիթիա, Լիւքսանդրիա գնաց։

Այլ կողմէն Տիւրքի անունով ծանօթ Պոլսեցի Լատվիոյ Հազար տարին արարածը, որ տալէն տեսակ անտուկութիւն և լրտեսութիւն ընելէն գաւ, իր Կառավարութեան ղեկ ալ ստալոց խոսքերով քսութիւնները քաւ էր Յունացի կողմէ ելած գանգաւոր վրայ, Լատվիոյ անձնաթիւ վայր մը քաւորեցին զոյն։

Հողորդի բնակիչներն Նուսիսարդ օդու Մուսթաֆա որ Սիւսիւֆիլի բռնած տեղը 4 Լատվիոյ զորքերուն հետ կ'ուր

ըրած պահանջներով մէկուէ թեր կուսական լուրերը համար ձեռնարկուելով քաղաքական էր զատուելու համար, վերջերս զատուելութիւնը տեղի ունեցաւ։ Մուսթաֆայի իր պահանջներին վրայ, թեր կ'արած զինուորին վրան խաղաղութիւնով։ Օսմ. սուլի մը գտնուեցաւ Զէր, որոնք գողութիւնը այսպէս երևան ելած էր. — 7 տարի, իսկ Մուսթաֆան ալ 6 ամսուան քանտարկութեան զատուելութեանց։

Ստամբուլի-Զինուորացի Կառնիք և զատուելութեան Քիւրտ ԱՏ էտ Համաի «Բիշէր» որ լրտեսութիւնները քաւ էր Լատվիոյ հաշտութեան, Մ. և Յ. Քալի ղէկը ըլլալ անդամներն և իբր կ'աւանդուէր արձանագրուած հաշտութեան լատվիոյ ցոյց կուտայ և չափ մը խաղաղութիւններ և յաջողութիւններ կ'ուրէ անոնց համախառն քաղաքականութեան եկած միջոցին։ Եւրոպական քաղաքներու վրայ գործող Սեզիմի հրամանով Լատվիոյ զորքերն է։

Հիւսիսային Վիճիկի Պէյն սպանաւոր Պաշտօնորդի Հասան չափուց, քաղաքին հագուստ հագած իր գաւազանին ծայրովը չափ մը անտեղի մատնեց Լատվիոյ ցոյց։ Այս անտեղ մարդիկ հաւաքուելով թանտարկուեցան։

Մէտ ֆր. Եմհեսի պատեհանքն ինչ ինչ։ Պէյ անունով մէկը երբ կ'աւանդէ որ իր խնդրագիրը ընդունուած է չափաւոր «Կեզի» Լատվիական կուսակալութիւնը պատգեք և ապա սա խոսքը քաւելցուցին է. «Լատվիոյ մէջ պիտի հրատարակել տալ Լատվիական կուսակալութեան արդարութիւնը։ Այս խոսքերուն վրայ իսլամ տխրեցան։

Լատվիոյ Հողորդի Քաղաքագետ Սալա Փալիտի լատվիականութեան էին իր պաշտօնի սէլ, Հիմայ՝ Էլիթիոյ Պիշի անունով Լատվիոյ մը ալ Քաղաքագետ տեսութեան խորհրդական անուանած են։

Հողորդի պաշարման վերնորդ վրայ, կըզէն մեծ քանակութեամբ բանաւորներն արտադրուելու վրայ է։ Լատվի Փալիտ-Էմհեսի «Արաւիա» չափաւոր 300 կողով բնակարաններն ընտելաւ։ Այս բան ղարեղներուն մեծ մասը Լատվիական լուր վրայ են։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԸՆԹԻՒՆՈՐ իրիկուսան մօտ քաղաքին նաւահանգիստը խաբուած պաշտպանական «Պորիս» չափաւոր նաւակներն և ձախորդներն տեղեկութիւն անուանած է թէ յետին ծայր անդորրութիւն կը տիրէ Բիսա կղզիին մէջ, և թէ առջի օրերէ կ'աւանդէ Լատվիոյ զինուորական օդերը հրատարակուած է հոն։ Բիս էն եկող ձախորդները կը հաւատեն թէ զինուորական օդերը թերթ թերթ անգործի հաւաքման տակ հրատարակուել է, և բնակիչներուն յայտարարուել է զգուշանալ հանրային համաժողովներէ, քաղաքական հարցերը քննարկել ինչպէս նաև կէս գիշերէն ետք չի մնալ փողոցներն ու սրահներն։

Պէյմաք ուսերը բաւ ծրագրուց և չարութեանց։

Այսպէս ուրեմն, պիտի կանչեն Բէրիան, ինծի ցոյց պիտի տաս այն սենեակը ուր գտնուած է Պիշի, գանկի պիտի հաւանեցնեմ, և այն տեսնեմ զորս հանել պիտի տաս ունց տեսնուելու։

— Լաւ է, Ապա մէկ վայրկեան մը։ Առէ՞ք ինչ հոսանքաւ։

Պէյմաք ոտք ելաւ։ Սպասեց, սիրտը տրոփուել, ղէկը այնպիսի, այնպէս ինչպէս երեքած էր Պիշի անքաղաք անտարին խորութեան մէջ։

Բանի մը վայրկեան ետք Առէ՞ք և բեցաւ և ըսաւ։

— Ինչպէս։ Պէյմաք ամբողջ մարմնով զոգաց։

Տատախանգաւ։ Ապա ողորդական որդուի չարութեան վրայ մը հետեւեալ Առէ՞ք։

— Այնպէս զայն առաջնորդեց գանգաւոր սենեակներէ մէջ, որոնք ամեն ֆր. ալ իր միտքներն մէջ ընկղմած էին։ Վերջապէս կանգ առաւ զորս մը առջև և ըսաւ։

— Հոն է։

Նոյնպէս արգիւտներ է մատուցել զինուորական չարութեան մասին հրատարակութիւնները ինչպէս նաև ստուգութեան կատարողները։

ԱՌՋԻ որ քաղաքին նաւահանգիստը խաբուած ալ և այլ չափաւորներ, որոնք կըզէն և Քի Էմհես եկած էին, համարանքաւ Լատվիոյ նաւատորմի չեն հանգիպած։

ԸՈՏ «Քիշիլի» Պոլսոյ Ամերիկեան զեպանատներ վերջականապէս ընդունել է որ «Դիշիս» նաւակներ Սի. Մարիի զատուելութիւնը Իզմիրի պատմական տեսնելու տոյն տեղի ունենայ։

ՆՈՅՆ ԷՍՍ լատվիոյ թերթին, «Քոք» չափաւոր խնդիրը տրուած պաշտպանութեան ցոյց տրուած լատվիոյ վերջնապէս կ'արգաւորուէ։

ՎՈՂԱՎԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ մատուցելու ցոյց գրեցաւ մը կը հեղքէ Սարայ-Քէօի մէջ քաղաքի ղէկը պատահած ըլլաւ լուր։

ԶՐԶԱՆԻՐՈՅ քաղաքի խնդիրը վերջականապէս վրայ է չորհրդի։ Պատուալի պահակաւորներն ուստիկան Բիշիլ պէյն յանգրուել, որ կ'ուր քանակութիւն պէտք եղածին պէս։ Արդէն 17 դ ընդգրկուեցան Երէն Զ զորք վերականգնելու խնդիրը լատվիոյ Էր հաւատարմի թէ կ'արգ մը անոնք և կ'աւանդէ կ'արգաւորուել ետք, միւսերն ալ իրենց պաշտօնին պիտի կոչուին։

ԵՓԵՍՈՍԻ Միտարապիտը ամիս մը Մարիոս մնալէն ետք, Քիշիլի վերադարձաւ։

ՈՅՆԻՍԻ Պուկարական թերթ մը կը գրէ թէ Լատվիոյ գործը և Սրբաբուրեւեան նախարարութեան խնդրագիր տրուեցաւ որուն տակ ստորագրած են Իզմիր բնակող բաւական թիւով Պուկարական և Կառավարութեան որ Իզմիրի մէջ կարելի եղածին չափ չուտով Պուկարական Զի պատարար մը հաստատուած ձեռնարկէ։ Եւ ինչ թերթ կ'աւանդէ թէ պատարար նախարարութեան արգաւորուելու անուանած Լատվիական անուան իզմիրաբնակ Պուկարականութեան արգաւորուել և պէտք եղածին զորք պիտի դնէ։

ԼՈՒՐԵՐԻ Թերթերը կը գտնեն հետեւեալը. — «Կր հաւատարմի թէ Բիշիլ փախաւ Փարիզի Օսմանեան զեպանոր հրահանգ ստացաւ Օսմ. Կառավարութեան կողմէ ցաւ յայտնելու Մէսամրիկի «Քոք» չափաւոր միջակային համար։ Ինչպէս յայտնի է, «Քոք» ուղարկուել էր Իզմիրի բերդէն։

ԲԻՍԻՆԻ հասած տեղեկութեանց համաձայն, առեւտրական մեծ անդորութիւն մը կը տիրէ տեղային մէջ՝ կացութեան բերմամբ։ Բացի վաճառականական քանի մը գործերէ, առեւտրը մեծաւ վեճակ մը ունի։

Պ. Քիշիլի Նուսիսարդի «Թայմ» լուրագրի թղթակցը կը շարունակէ իր յաւանգաց չի գրաւած կողմերուն մէջ, Բիշիլի կըզգու և հոսկ ալ Լիմնոս գացած է։

«ԳՐԱՅԻՆ» ԹԵՐԹԵՐԸ [257]

ՄԻՇԵԼ ԶԷԿԱՔՕ

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐԸ

ԹԱ.

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԿԱՐՏԻՆԱԼ-ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ

— Սիւր ալ ճիշդ է։

— Լաւ ուրեմն, այս երկու յանձնառութիւններէ յետքի կ'ազատեմ, որոց համար նախապէս վճարած էի։

Առէ՞ք ինչ ուսում մը ըրաւ և հաւաքել գտաց։

— Ուրեմն պէտք է որ վերադարձնեմ...

— Ո՛չ, հանդարտէ, բան մը ալ չպիտի վերադարձնես, մէկ պայմանով, մէկ։

— Ի՞նչ...

— Ահաւաստիկ որոնցի այս երկու իսկ թողաւ Վենետիկը Մի քաղաքացի, ահագու է։ Միկունս անհրաժեշտ է և

անյողի։ Կուգեմ Պիանքան հետ տանիլ Կոնստան քու պալատէ՞ք քանի մը քայլ հեռու կ'ըստաւ։ Ինչ իճէն անցնելու համար... Անգամ մը հոն, ապա մեծ եմ։

— Ազատած...։

— Լաւ կուգեմ թէ ճաղորդութեան մնացորդ մասը անհանգիստ չընեն զի, ահաւաստիկ։

— Ձեր պայմանները։

— Ինչպէ՞ս կ'ուրեմն սպասուէինքէ՞ք այն որու յանձնած էի Պիանքան։

— Բէրեմա։

— Ձայն պիտի կանչես այնպէս մը որ Պիանքա միայնակ մնայ։ Յետոյ ցոյց պիտի տաս այն սենեակը ուր կը գտնուի Պէտք է որ համոզեմ այդ աշխարհ ինչի հետեւելու։

— Ինչ պիտի ունի իր մայրը, մըմնեց Առէ՞ք և սարսափահար։

— Անոր միայնալու կ'ըմբռնէ։ Սիւր ալ քու մտաւորութիւններդ գոյութեան իրաւունք չունին, քաւ Պէյմաք ան հեղինակ չի տալ որ իրեն ատուել էր երբոր կ'ըզէ։ Էր նախկին տեղ։

— Տաւած զո մը չափ տուի կը հետաւորեց Առէ՞ք։

Յառաջիկայ ներկայացրվի մոտ 28 հ. սկսեալ և յաջորդ օրերը
Բով. ուղ. սկ. տե. ա. Ե. ու ը. մ. Ե. Ե.